

GILLEBLADET

Medlemskrift
för Handelsgillet
i Helsingfors rf

Nr 3 • 2011

Upptevelseresa
till Visby
Sid 4

Ledaren
Vår värdegemenskap
Sid 3

Familjeföretag
Ekonomisk ryggrad
Sid 8

Champagne – dryckernas adel

I Finland var det tidigare traditionellt att bjuda på champagne bara vid nyår, valborg och studentfesten.

Sid 18

Östersjöns pärla

Gotland - gutarnas land är något speciellt. Det upptäckte vi ganska snart.

Sid 4

Minskning av risk och räntekostnader via PPP

Många tror att Helsingfors Musikhus är ett exempel på finansieringssamarbete av storprojekt mellan den offentliga och den privata sektorn.

Sid 10

Lojal friidrottspublik enastående resurs

Kris är ett ord som figurerat flitigt i den offentliga debatten denna höst. För många är Finlands bleka insats i VM i friidrott i sydkoreanska Daegu minst lika oroväckande.

Sid 14

NJK 150 år

Det har gått exakt 150 år sedan kejsar Alexander II godkände klubbens stadgar. NJK var den första segelföreningen och idrottssamfundet i Finland överhuvudtaget att uppnå denna status.

Sid 12

Facebook är en nattklubb och en motorsåg

De sociala medierna är en arena för narcissism, men kan också användas för hård business.

Sid 16

En familjesak

Familjeföretagen kallas för ekonomins ryggrad. Men att samarbeta med familjen är inte alltid lätt.

Sid 8

GILLEBLADET

Publikationsutskottet 2010:

Ordförande:
Peter Nordling.
Medlemmar:
Mikael Franck, Patrik Lindfors,
Jan-Peter Paul, Janne Salonen,
Göran Wallén.

Chefredaktör:

Rurik Lindqvist,
Kaserngatan 23 A 12
00130 Helsingfors
tel. 09-66 97 98, fax 09-17 98 11, gillet@
kolumbus.fi

Utgivare:

Handelsgillet i Helsingors rf

Annonser:

Tillinurkka Ky, Bo Gerkman
PB 89, 02211 Esbo
tel. 09-803 70 44,
fax 09-803 77 30 bo.gerkman@
tillinurkka.fi

Tryckeri:

Ekenäs Tryckeri Ab

Utgivningschema 2011:

Nr 1 vecka 11 deadline 15.02
Nr 2 vecka 25 deadline 17.05
Nr 3 vecka 43 deadline 27.09
Nr 5 Medlemskatalog
Nr 5 vecka 51 deadline 22.11

Pämbild

Kruttornet från 1200-talet i Visbys gamla mur. Foto: Sven-Olof Kullberg.

Vart är våra värden på väg?

Håller världen på att göra en kullerbytta? Ungdomen terroriserar London och andra storstäder i England, högerextremist – och muslimhatare sköt närmare 100 ungdomar i vårt grannland Norge, arabvärlden upplever en samhällelig revolt som jämförs med den franska revolutionen. Politiska avrättningar/mord utan rättegång har blivit norm för vissa länder.

Har vår värdegemenskap som skapades efter andra världskrigets grymma erfarenheter glömts bort? Håller nya värderingar på att skapas? Värderingar och målsättningar som har sitt ursprung inte i marxism, utan i vår liberala och neo-liberala värld.

Dessa värderingar sprider sig som en löpeld via ny media, som möjliggjorts av internet. Våra värderingar borde grunda sig på ett absolut värde eller ett relativt värde. Anarki är inte ett moraliskt värde. Däremot talar vi om etiska, ideologiska, religiösa, sociala och estetiska värden.

De nya värderingarna innehåller element av alla ovan nämnda komponenter. De skapas via anarkistiska handlingar och terrorism. Våra västerländska statsmaskinerier har som uppgift att upprätthålla status quo, därför motarbetar de anarkismen och terrorismen. Elementen i dessa nya värderingar är

fundamentalism, både religiös och ideologisk. Det är inte en tillfällighet att många söker sig till islam med sina oflexibla och absoluta religiösa uppfattningar. Ideologiskt, med tyngdpunkt på högerextremism, söker sig många till totalitära och rasistiskt dominerade partier runt om i världen. Det är inte en tillfällighet att Soini har ett stöd på 22 % i Finland.

Det finns en spänning mellan två helt olika värderingar, det fundamentala med absoluta värden och det neo-liberala där allt godkänns. Denna spänning leder till frustration och en känsla av att ingenting egentligen spelar någon roll. Samtidigt uppfattar många att allting är godkänt. Samhället tar hand om dig om du är arbetslös. Du kan ta för dig av välfärden genom olagliga handlingar och våld. Individens spelar ingen roll men samtidigt sätter hon sig först. Hedonismen och narcissismen florerar. Ett sätt att lösa känslan av samhällelig frustration är anarkism.

Vi står inför en samhällelig konflikt. Vi kan kanske lösa den genom politiska beslut och med individens historiska förståelse av sin värld kan vi kanske utveckla en ny värdegemenskap

Jan-Peter Paul.

ÖSTERSJÖNS PÄRLA INBJÖD TILL UPPLEVELSER

Gotland – gutarnas land är något speciellt. Det upptäckte vi ganska snart, för här hittar man en spännande och omväxlande omgivning där land, hav, natur, historia och modern tid möts.

Gotlandsflygets ATR-72 propellerplan tog 24 resenärer till Visby på ca 1,5 timme torsdagen den 21 juli. På flygfältet i Visby togs vi emot av Pernilla Larsson, vår chaufför under vistelsen. Vid hotellet mötte vi vår guide fil.dr. kyrkoantikvariern och högskolelektorn Joakim Hansson. Hansson är gillebroder sedan år 1985. Han jobbar på länsstyrelsen i Gotland län och har bott i Visby i snart 20 år. Hans kunskap och vetskap om Gotland och Visby var till stor nytta och glädje för oss alla under vistelsen.

Vårt hotell S:t Clemens bestod av fem gamla hus med 32 rum av olika storlek. Hotellet är Gotlands första trestjärniga svanenmärkta hotell. Efter att bagaget lämnats av, ledde Joakim oss till vårt lunchställe, restaurant Rosengård vid Stortorget.

Vandring med gillebroder Hansson

Efter lunchen startade stadsvandringen under Joakims ledning. Vi vandrade genom kullerstensbelagda gränder kantade av murgrova. Vi tog oss förbi gamla stiliga handelshus med karakteristiska trappgavlar. Vi beundrade hus från träbebyggelsen på 1600-1700-talen och gårdar kantade av rosenbuskar. Vi såg gamla kyrkoruiner och den 3,5 km långa ringmuren från 1100-talet och Joakim berättade för oss om Visbys historia. Innanför muren bor ca 2000 invånare och det finns 30-40 hus

Gruppen samlad vid Helgemanness fiskeläge på Fårö.

från medeltiden som bebos idag. Visby fick en plats på Unescos världsarvslista år 1995.

Vandringen fortsatte till Domkyrkan, den enda av de tio kyrkor som är i bruk idag. Tyska köpmän byggde kyrkan som invigdes år 1225. Kyrkan blev Domkyrka år 1572, då Gotlands stiftelse grundades. Domkyrkan S:t Maria är en vacker kyrka med bl a medeltida kalkmålningar, en dopfont från år 1240 och flera orglar.

Exotisk trädgård

Färden gick vidare till Botaniska trädgården, som anlades år 1865 av det badande sällskapet som existerar ännu idag. Trädgården bjuder på exotiska träd och blommor samt Sveriges vanligaste arter. Speciella träd är näsduks- och apskräcksträdet från Afrika. Färden fortsatte förbi biskopshuset till Joakim Hanssons

residens vid Södra Kyrkogatan 15.

Medeltida hem

Vid vinbaren i trädgården presenterade Joakim sitt hem sedan år 1995. Det Reinickerska huset även kallat Ada Blocks hus hör till ett av de bäst bevarade medeltida husen i Visby innerstad. Huset består av två medeltida stenhus från 1200-talets första hälft och en numera till bostäder inredd stallänga från 1700-talet. Husets interiör är helt restaurerad. Inredningen är införskaffad från Sverige, Baltikum och S:t Petersburg. Konstverk av bl a Segerstråhle, Sparre m fl kan beskådas. Ett piano som spelats av bl a Sibelius finns i biblioteket.

Gotländska gourmerätter

Senare under kvällen var programmet fritt. Visby är en av de krogstätaste

städerna i Sverige. Restaurangernas antal fördubblas under sommaren. Det gotländska köket använder lokalt producerade råvaror såsom lamm, sparris, fisk, tryffel och grönsaker samt bär och frukter. Ett exempel på god gotländsk mat är: helstekt örtfärserad lammfilé på en bädd av rostade primörer och mullbärsparfait som dessert.

På torsdagskvällen överraskades Gotland av ett kraftigt åskväder, som mörklade Gotland för flera timmar.

Bergmans ö

Klockan 8.00 på fredag morgon bar det av med buss till Fårö, ca 1 timmes körtid. Fårö är en karg ö, som genom Ingmar Bergman blivit berömd. Fårö har fått sitt namn - inte av får, som heter lamm på gutamål - utan av ordet fårö = farled.

Under bussresan berättade Joakim att det funnits järnväg på ön, men den trafiken upphörde på 1960-talet. Även olja har pumpats, men produktionen lades ner på 1970-talet.

Fårö och raukar

Så åkte vi över till Fårösundet. Vi besökte Fårö kyrka och Ingmar Bergmans grav. Fårö kyrka är troligen från år 1324. Kyrkan är den enda gotländska kyrkan, som byggts om så radikalt, att den mist hela den ursprungliga medeltida karaktären. Detta skedde åren 1858-59. Av sevärigheterna kan nämnas den stora minnestavlan (kutan) om säljägare på drivande isflak från år 1618.

Resan fortsatte mot raukområdet, som är ett naturreservat. En rauk är en pelare som bildats då ett hårdare lager

av kalksten (revkalksten) blivit kvar, när omgivande, lösare bergarter vittrat sönder. Vi besökte Digerhuvud och Langhammars, som är Sveriges största sammanhängande raukområde. Raukerna är ett femtiotal till antalet.

Följande anhalt var Helgumannens fiskeläge, ett strandområde med ett 15-tal bodar, några med mycket ålderdomligt utseende.

På återfärden passerade vi Bergmans fastigheter; det vita huset ritat av arkitekt Nilsson, väderkvarnen och några andra hus. Efter Fårö begav vi oss till Furillen där vi åt lunch i ett designhotell inrymt i ett nedlagt kalkstensbrott.

Snigelkyrka

Efter lunchen fortsatte vi mot Visby med ett besök i Källunge kyrka. Joakim berättade om kalkstenskyrkan, som ser ut som en snigel med ett enormt gotiskt kor och ett litet romerskt långhus. Långhuset och tornet är från 1100-talet, liksom även fragmenten av bysantiska kalkmålningar. Meningen var att bygga om hela romerska delen, men arbetet avbröts, när en tredjedel var färdig. På Gotland finns 92 medeltida kyrkor och flera ruiner.

Till hotellet anlände vi ca klockan 17. Kvällen var till eget förfogande och följande dag, lördagen den 23 juli var fri att disponeras enligt eget tycke. En gemensam tre-rätters middag äts på Wallers krog i god stämning och med snapssång. På söndagen var det tidig avfärd med Gotlandsflyget till Helsingfors.

Text och foto: Sven-Olof Kullberg

Köpmannahuset i Visby från 1500-talet i den ovanliga trappgavelstilen.

Ett av de många charmiga frähusen i Visby.

Två vyer från Joakim Hanssons hem - Ada Blocks huset

Den pompösa sängkammaren.

Interiör från köket.

Fåröns typiska, av naturen skapade, raukar. Rauk betyder på gutamål pelare.

Seminarium med tema i tiden

Att förbereda Handelsgillet's seminarium i början av november har tagit ungefär lika lång tid som en graviditet. Men man kan inte tala om en väntan. Medlemmarna i seminarieutskottet har jobbat hårt för att bygga upp en så attraktiv seminariehelhet som möjligt. Målet är att nå upp till samma publiksiffra som vid fjolårets succéseminarium, det vill säga drygt 200 personer.

När gillebröderna och den övriga seminariepubliken bänkar sig i festsalen på Hanken den 3 november kan seminarieutskottet förhoppningsvis andas ut.

– Då skördar vi frukterna av det arbete som inleddes redan i början av året. Bakom oss har vi nio möten med idékläckning och planering, säger utskottets ordförande Ralf Ramm-Schmidt.

Förutom det sex man starka seminarieutskottet har Handelsgillet's ordförande Mikko Wildtgrube och ordföranden för seminariet Björn Sundell deltagit aktivt i förberedelserna. Verksamhetsledare Rurik Lindqvist har ytterligare varit en viktig kugge i maskineriet. Förutom sekreterarsysslan har han skött de praktiska arrangemangen kring seminariet inklusive budgetering och marknadsföring.

Seminarietraditionen började i samband med att Gillet firade sitt 150 årsjubileum och det är nu femte gången Gillet ordnar den här typen av seminarium i samarbete med Svenska handelshögskolan. I år lyder rubriken Företagandet skapar välfärd – hur ge näring åt växande företag?

– Vi ville få en koppling till fjolårets seminarium – Hur få Finlands ekonomi på fötter igen? – som också tangerade företagandet, berättar Ralf.

Aktualiteten viktig

I praktiken gick valet av tema till så att

Foto Peter Nordling

Ralf Ramm-Schmidt och seminarieutskottet har planerat ett seminarieprogram som de hoppas drar fullt hus.

utskottsmedlemmarna levererade en rad förslag som evaluerades under ett par möten innan det fick sin slutgiltiga ordalydelse.

– Temat bör dra folk, vara intressant för en stor publik och speciellt för Gillemedlemmarna och det bör ligga i tiden, sammanfattar Ralf Ramm-Schmidt.

Han framhåller också vikten av att temat ska kittla yngre personer eftersom studerande vid både Hanken och andra högskolor inbjudits att delta i seminariet.

Att företagandet ligger i tiden råder det knappast något tvivel om. Ralf Ramm-Schmidt, som jobbat på Finlands Näringsliv EK, har följt med selsättningsdiskussionen och konstaterar att företagandet blir allt viktigare i och med att storföretagen inte längre föder lika många nya arbetstillfällen som tidigare.

Enligt honom har man under de senaste åren lyckats höja företagarnas anseende. Företagandet har blivit en

tänkbar karriär också för yngre personer och idag grundas det många nya företag i Finland.

– Problemet är att få av dem vill växa. Därför fokuserar seminariet på tillväxtföretag.

Kunniga kändisar

Mot den här bakgrunden var Paul Lillrank, professor vid Aalto-universitetet och aktiv samhällsdebattör, en av de första som seminarieutskottet beslöt engagera. Han ska besvara frågan varför så få företag i Finland vill växa.

– Också i övrigt har vi satsat på erkänt kunniga och namnkunniga föredragshållare som drar publik. De som bara är kunniga lockar inte på samma sätt, säger Ralf Ramm-Schmidt.

Harry "Hjallis" Harkimo är ett av årets affischnamn. Välbekanta i företagarsammanhang är också Anne Berner vd för Vallila Interior Oy Ab och ordförande för Familjeföretagarnas förbund, styrelseordförande Sophia Jansson, Moomin Characters Ltd och riksdagsledamot Kimmo Sasi.

Åldersmix

– Vi ville ha flera exempel på framgångsrika företag för att få höra varför de lyckats. Samtidigt ville vi också ha en åldersmix, säger Ralf Ramm-Schmidt och syftar på Gillets juniormedlem Edward Blomstedt, prisbelönt företagare och vd för NC Sourcing Oy. Tillsammans med Sophia Jansson redogör han för hur det är att växa globalt.

I gardet av föreläsare ingår ytterligare styrelseordförande Jussi Jusélius, Plyfa Plywood AB, med omfattande företagarerfarenheter, inte bara från Finland utan även från såväl Sverige som Baltikum.

En viktig aspekt på företagande är också tillgången till riskkapital. Den frågan behandlas av Markus Sjöholm på Capman Oy.

Enligt Ralf Ramm-Schmidt var det inte svårt att engagera föredragshållarna. Av ungefär ett dussin föreslagna tackade åtta ja.

– Gillets seminarium har ett gott renommé och flera av de kontaktade var rentav entusiastiska, säger han.

Vid fjolårets seminarium hette drag-

plåstren Björn Wahlroos och Ole Johansson, herrar som inte behöver någon vidare presentation.

Tema som håller

Även om de negativa ekonomiska nyheterna duggat tätt och den europeiska skuldskrisen blivit ett faktum under den tid seminariet planerats skulle Ralf Ramm-Schmidt idag inte välja ett annat tema för seminariet.

– Trots att förhållandena är annorlunda nu än vid årsskiftet, ligger temat i tiden. Att ekonomin är på väg nedåt innebär just ett större sysselsättningsansvar för de mindre företagen. Därför måste vi få flera tillväxtföretag.

– Dessutom har vi haft ett riksdagsval och fått en ny regering och de som talar för företagandet är knappast nöjda med regeringsprogrammet. Därmed sitter temat fortfarande bra.

Seminariet avslutas med en paneldiskussion om vilka konkreta åtgärder som borde vidtas för att förbättra förutsättningarna för tillväxtföretag. Här hoppas Ramm-Schmidt på aktivt deltagande även från publikens sida.

Text : Peter Nordling

Foto: Torleif Nyblin

Styrelseordförande Björn "Nalle" Wahlroos var i fjol oroad över att ungdomarna flyr Finland om det inte finns arbete.

Faktaruta

Seminarieutskottet 2011

Ordförande
Ralf Ramm-Schmidt

Medlemmar
Anderts Kruse
Christer "Micke" Landgren
Olof Rehn
Henrik Palmén (Hanken)

Adjungerande medlemmar
Björn Sundell
Mikko Wildtgrube

Svenska småbruk och egna hem Ab

Pb 35, 10211 Ingå, Ola Westmansallé 5
Tel. 09-644 761, 0400-477 008
Fax 09-601 262

En familjesak

Familjeföretagen kallas för ekonomins ryggrad. Men att samarbeta med familjen är inte alltid lätt.

Många av Finlands äldsta företag är familjeföretag. Det är inte ett sammanträffande. Akademiska undersökningar visar att familjeföretag lättare brukar rida ut stormar än andra företag. Tack vare den här benägenheten har man ofta hänvisat till familjeföretagen som ekonomins ryggrad.

Jan Sten, som forskar i familjeföretagande på Hanken, håller med om det här påståendet.

Undersökningar visar att familjeföretag inte är lika benägna som andra företag att låta folk gå vid sämre tider. Man tänker mer långsiktigt och försöker i stället hitta på andra lösningar.

Michael Franck på Franck Media har gjort dokumentärer om ett tiotal finländska familjeföretag. Han har också lagt märke till ett mer långsiktigt tänkande hos familjeföretag.

Familjeföretagen stora arbetsgivare

Familjeföretagen behöver inte sälja sig hela tiden på samma sätt som börsbolag och har därför möjligheten att hålla ut under kriser istället för att sanera, säger han.

Enligt Familjeföretagarnas förbund finns över 40 procent av alla arbetsplatser i familjeföretagen, så det är inte likgiltigt hur dessa ser på sin personalpolitik.

Livsfarligt generationsskifte

Även om familjeföretag har visat sig klara av ekonomiska kriser lättare än andra företag så finns det ett skede som Franck betecknar som livsfarligt. Det gäller generationsskiftet. Då riskerar familjeföretaget upphöra.

De flesta familjeföretagare vill inget hellre än att barnen tar över. Enligt Franck ligger det också i samhällets intresse.

Michael Franck har dokumenterat familjeföretag och enligt honom har familjeföretagen ett mer långsiktigt tänkande.

Om en generationsväxling inte lyckas så finns det en stor risk att verksamheten säljs utomlands. Då brukar också arbetsplatserna försvinna, säger han.

Jan Sten påpekar också att det brukar vara lättare att upprätthålla liv i existe-

rande företag i stället för att börja bygga upp någonting från noll.

Ur nationalekonomisk synvinkel vore det ineffektivt att skrota ett företag varje gång någon går i pension.

Inte blanda sig

Men även då barnen vill ta över är generationsväxlingen inte utan utmaningar.

Det är ganska utmanande för den nya familjemedlemmen att jaga bort den förra generationen, säger Sten.

Känslorna kan gå heta

Franck har erfarenhet av den här problemiken. Hans son Edvin är i färd med att ta över vd-skapet i familjeproduktionsbolaget Franck Media. Ibland är det svårt att överlåta tyglarna helt och hållet.

Åsikter om både innehåll och sättet att utveckla företaget kan vara olika och då går känslorna lätt heta. Men

orkar man med det så blir resultatet bra och dynamiskt, säger han.

Ge utrymme åt ny generation

Det gäller för den förra generationen att släppa taget och ge utrymme för den nya

ledningen. En vanlig lösning är att den förra generationen tar över posten som styrelseordförande. Men enligt Jan Sten, som också konsulterar familjeföretag, är den modellen inte alltid att rekommendera eftersom det kan vara svårt för den äldre generationen att låta bli att blanda sig i den operativa verksamheten.

Oftast är det bäst att den förra generationen helt drar sig undan.

Aldrig ensam

Men det kan vara en stor styrka att det finns många familjemedlemmar som är involverade i företaget. Man talar ofta om att vd:n är ensam, men den problematiken brukar inte finnas i familjeföretag.

Du har alltid någon som intuitivt

förstår situationen som du kan prata med, säger Sten.

Vissa har kritiserat familjeföretagen för att de favoriserar familjemedlemmar vid rekrytering och att det således inte alltid är rätt man som hamnar på rätt plats. Michael Franck anser ändå att intuitionen om företagets business som familjemedlemmarna har ger dem en alldeles särskild kompetens som utomstående aldrig kan få.

Öppen kommunikation

Den viktigaste framgångsfaktorn för ett familjeföretag är ändå enligt Jan Sten öppen kommunikation.

I de flesta familjer finns det gråa områden som är svåra att tala om. För en del

kan det vara svårt att prata om att någon kommer att dö och vad följderna blir. Det gäller att kunna prata om allt, också svåra saker.

Han uppmanar också familjeföretagare att göra upp regler innan man behöver dem. Om nästa generation är väldigt stor betyder det att ägandet blir utspritt vilket kan försvåra beslutsfattandet.

Då är det ändamålsenligt att samordna testamenten för att säkerställa att ägandet koncentreras till några få personer, rekommenderar Sten.

Text: Lena Barner-Rasmussen

Foto: Gillearkiv

Nästa generation tar över på Norex

Gillebroder Henrik Lönnberg känner sig lyckligt skattad som familjeföretagare. Hans båda barn Tia och Tomas är aktiva i familjeföretaget Norex.

Vi är lyckligt lottade när vi har två separata branscher, konstaterar Lönnberg.

Han grundade Norex i början på 80-talet. Idag har företaget två separata divisioner, en alkoholagentur och en kosmetikagentur, som tillsammans omsätter 24 miljoner euro.

Lönnberg är styrelseordförande för hela koncernen. Båda barnen förbereder sig för att ta över var sitt affärsområde.

Lönnberg medger att det är svårt ibland att låta bli att blanda sig för mycket.

Ibland måste man knyta sig själv fast i stolen och hålla käft!

Egen chef

Det viktigaste är enligt honom att det finns en öppen dialog mellan generationerna och att syskonrelationerna är bra, vilket fallet är vad gäller syskonparet Lönnberg.

Den stora fördelen med familjeföretag, och företagandet överlag, är enligt Lönn-

berg det att man får vara sin egen chef och har fria händer att förverkliga sig själv. De dåliga sidorna är att dagarna blir långa och att semestrarna kan bli avbrutna.

Som företagare tar du alltid jobbet med dig hem. Och i ett familjeföretag blir det ju lätt så att man snackar business hemma också.

Även om livet som företagare inte alltid

är lätt är han ändå mycket nöjd över att barnen är intresserade att ta över. En utmaning är beskattningen av generationsskiftet.

Det känns lite oräddvist. Det kan ha en negativ effekt på den yngre generationens motivation att ta över.

Text och foto: Lena Barner-Rasmussen

Henrik Lönnberg tycker att beskattningen vid generationsskifte är oräddvist och kan ha negativ effekt på yngre generationens motivation.

Minskning av risk och räntekostnader via PPP

Många tror att Helsingfors Musikhus är ett exempel på finansieringssamarbete av storprojekt mellan den offentliga och den privata sektorn. Detta är inte fallet. Enligt Musikhusets direktör Helena Hillivirta och Senaattikiinteistös

VD Aulis Kohvakka är det i helhet fråga om offentlig finansiering fastän en del medel upplånats från finansmarknaden. Byggnadsprojektets helhetskostnader uppgår till 166 och inredningen till 23 miljoner euro. Staten har via Undervisnings-

ministeriet och Senaattikiinteistöt ansvarat för 48 %, Yle för 26 % och Helsingfors stad för en lika stor andel. Vissa finländska fonder finansierade via Sibelius Akademin en del av husets inredning med totalt fem miljoner euro.

Däremot är det internationellt inte ovanligt att man samfinansierar storprojekt genom att dela ansvaret mellan den offentliga och den privata sektorn. Områden som finansieras med hjälp av denna teknik är förutom stora byggnadsprojekt och vägbyggen även bl.a. hälsovård och utbildning. Metoden kallas på engelska för Public-Private-Partnership, även PPP och P3. Det inte alltid fråga om reda pengar utan finansieringen kan också omfatta skattelättnader, nya byggnadsrätter och tomtbyten.

I många fall ansvarar även finansieringskonsortiet för driften av objektet under en obestämd eller bestämd tid. I många fall är det den privata partnern som bär huvudansvaret för finansieringen och driften.

PPP istället för skattepengar

Meningen med en PPP är naturligtvis att inte belasta skattebetalaren med nya skatter eller skattehöjningar. Andra målsättningar är en distribution av risken, ökad trovärdighet och kanske lägre räntor. Till den offentliga sektorns

huvudintressen hör att skapa ny infrastruktur och t.ex. ett rikare kulturutbud.

PPP är ett finansieringsinstrument för ekonomiskt kärva tider, då den offentliga sektorn inte vill höja skatterna eller uppta nya egna lån. Man vill helt enkelt minimera risken och ekonomiska belastningar på budgeten.

Anglo-amerikansk innovation

PPP är en typisk anglo-amerikansk innovation som spritt sig via det neoliberala ekonomiska tänkandet till bl.a. de nordiska länderna. Den europeiska marknaden för PPP:n är betydande. Under de senaste 20 åren har över 1400 avtal slutits till ett värde av drygt 260 miljarder euro. Trenden är dock starkt nedgående och sedan år 2008 har den europeiska marknaden för PPP:n fallit med 40 %.

Det största problemet har varit att EU:s medlemsstater blivit beroende av PPP:n som finansieringsform och förlorat kontrollen över betydande delar av sina egna infrastrukturreсурser. Tänk bara på Frankrikes omfattande nätverk av tullbelagda motorvägar.

Viktig form av finansiering

PPP anses dock fortfarande som en viktig form av finansiering av offentliga stora projekt. PPP:n är komplexa och svåra att genomföra. Många offentliga institutioner, städer och kommuner har inte tillräckligt professionellt kunnande för att förhandla och genomföra dessa komplexa finansieringsformer så att de verkligen gynnar den offentliga sektorn. Därför har man inom EU tillsammans med den Europeiska Investeringsbanken grundat en organisation, för att hjälpa den offentliga sektorn, den s k European PPP Expertise Centre (EPEC).

Till EPEC:s målsättningar hör bl.a. att ge råd till den offentliga sektorn om PPP, upprätthålla en helpdesk och samla goda och dåliga erfarenheter. Endast EU-medlemsländers statliga myndigheter kan vara medlemmar av EPEC, i Finland finansministeriet.

Riskminimering

PPP-finansiering handlar huvudsakligen om kostnads- och riskminimering för

Storprojektet Musikhusets byggnadskostnader 166 miljoner euro har i främsta hand finansierats med offentliga medel. Stiftelser och fonder samt Sibelius Akademi har bidragit med 5 miljoner av inredningens kostnad på 23 miljoner euro.

den offentliga sektorn. Den huvudsakliga kostnaden är räntan. Ofta måste en PPP för sin finansiering betala en högre och t.o.m. en mycket högre ränta än den offentliga sektorn. Detta gäller i synnerhet medlemsländer med svag kreditvärdighet. Finansiering av offentliga projekt med en PPP-metod borde därför inte vara särskilt lockande i dagens läge för Finland eller Sverige. Däremot borde finansieringsformen vara lockande för u-länder och ekonomiskt svaga länder inom EU.

Dyrare för konsumenten

Ofta blir den service som PPP-metoden erbjuder också dyrare för konsumenten än om samma service skulle skötas av den offentliga sektorn. Den privata finansieraren måste ju få en högre avkastning på sin investering än den offentliga parten, för att täcka den risk han tagit över från den offentliga sektorn samt för att täcka sina högre kapitalkostnader. På basen av studier inom EU har man kommit fram

till att en PPP har ett högre pris på sina tjänster, i medeltal 5 – 10 % högre.

För selektiva grupper

Man kan fråga sig om konsumenten och skattebetalaren i det långa loppet drar nytta av att ett projekt finansieras via PPP-metoden. Helt allmänt kan man påstå att PPP kan vara en bra finansieringsform för sådana offentliga tjänster som endast en selektiv eller en relativt liten grupp av konsumenter använder och som är villiga att betala ett högre pris för att få just denna tjänst.

En allmän service t.ex. vattenförsörjning, hälsovård, eltillförsel och likande projekt borde kanske inte i första hand finansieras via PPP.

Vem är parter i PPP?

Vilka är då de olika parterna i PPP? Från den offentliga sektorn kan det vara en kommun, en kommunal inrättning, ett ministerium eller staten. Från den privata

sektorn kan det egentligen omfatta vem som helst, en bank eller annan finansieringsinrättning, privata investerare och spekulanter, försäkringsbolag, byggnadsföretag och leverantörer av olika slag.

Exempel på genomförda PPP är bl.a. vägtunnlar, metron, motorvägar, järnvägar, kraftverk främst i Australien, Kanada och England.

PPP är inte en vanlig finansieringsform av offentliga byggnationer i Finland. Orsaken är att staten och den offentliga sektorn tillsvidare har AAA kreditstatus som möjliggör låneupptagning på den internationella marknaden till konkurrenskraftiga räntor.

Om Finlands ekonomi i framtiden betydligt försvagas kan man anta att PPP-finansiering av betydande byggnadsprojekt blir vanligare även i vårt land.

Text och foto: Jan-Peter Paul

NJK 150 år

– ett jubileumsår fyllt av evenemang för alla och envar

Nyländska Jaktklubben r.f. fyllde jämna år den 4 mars 2011. Då hade det gått exakt 150 år sedan kejsar Alexander II godkände klubbens stadgar. NJK

var den första segelföreningen och idrottsamfundet i Finland överhuvudtaget att uppnå denna status.

De klassiska sexorna figurerade i huvudrollerna i årets tävlingskalender

På bemarkelsedagen i år samlades inalles 1134 festklädda medlemmar och vänner från klubbar, förbund, olympiska kommittén, statsmakten, företagsvärlden mm. för att fira den "pigga gamlingen". Bankettdeltagarna fick njuta av dansföreställningar, levande musik av bl.a. Lasse Mårtensson, teater, underhållande tal och förstås god mat och festliga drycker. Som toastmasters fungerade Muntra Musikanter helt suveränt! Många trivdes också på dansgolvet till småtimmarna och somliga orkade ännu med en traditionell sillfrukost följande dag.

Med en så stark start på jubileumsåret undrade många hur firandet skulle kunna

fortsätta på en lika imponerande nivå. Följande större punkt i kalendern var utställningen vid Helsingfors stadsmuseums Villa Hagasund, där temat är 150 år av tävlingssegling i Helsingfors.

Dolda skatter utställda

Utställningen öppnades i slutet av maj. Eftersom NJK:s roll under hela sin existens har varit avgörande för utvecklingen av organiserad fritids- och tävlingssegling i Finland, återspeglas detta också starkt i utställningen. NJK har för ändamålet ställt många dolda skatter till museets förfogande såsom halvmodeller, pokaler, flaggor och porträtt. Utställningen är gratis och öppen

ända till den 8 januari 2012.

Extra 150-års evenemang

Under sommaren ordnades det året till ära utöver de normala tävlingarna också vissa specialevenemang. NJK var en av arrangörerna i de öppna europeiska mästerskapen i OS-klasserna. Tävlingen var den största seglingstävlingen genom tiderna i Finland och hölls under de två första veckorna i juli på Ärtholmen.

Tävlingssäsongen fortsatte för NJK:s del efter en kortare paus i slutet av juli, då klubben ordnade Guldpokalen. Tävlingens historia går tillbaka till år 1919, då klubben ville ära den av NJK-aktiva medlemmar

nydesignade segel- och båtklubbsflaggan.

Den föregående blåvita flaggan från år 1861 fick då ge utrymme åt Finlands officiella flagga, eftersom dess motiv också blev ett blått kors på vit botten. I år vanns Guldpokalen till allas glädje av ett inhemskt lag, som dessutom bestod av NJK:are. Strax därefter vann samma besättning VM-guld med samma båt, Kan-Bej 2, en modern femfemma.

Tävling med anor

Cirka en vecka senare ordnades tävlingen om Sinebrychoff Pokalen, som har ännu längre anor. År 1886, i samband med NJK:s 25-årsfestligheter, donerade nämligen dåvarande kommodoren Nicholas Sinebrychoff en i St. Petersburg specialtillverkad pokal åt klubben.

Enligt legenden är pokalen den näst äldsta fortfarande aktiva tävlingen/pokalen i världen. Som tävlingsbåt används nuförtiden den s.k. klassiska sexan eller officiellt 6mR.

Storm överraskade

Detta lämpade sig väl, eftersom den absoluta höjdpunkten för årets NJK-regattor, VM i 6mR-klassen inleddes påföljande vecka, med start måndagen den 8 augusti med Blekholmen i Södra hamnen som bas. Startdagens väderleksförhållanden var överraskande utmanande och ledde till att tävlingarna var tvungna att avbrytas.

I det skedet hade redan en kollision inträffat, en mast gått av och några segel tagit skada av den hårda vinden. Under de tre följande dagarna kunde dock tävlingen genomföras planenligt och utan värre haverier.

Efter sista dagens seglingar kunde vi igen gratulera en inhemsk NJK-dominerad besättning till ett nyvunnet världsmästerskap, denna gång Hangöbåten Sara af Hangö. I själva tävlingen deltog ett rekordantal båtar av vilka de allra flesta var äkta klassiker, som är byggda på 1920- och 30-talen. Den äldsta båten var byggd år 1908 och kom faktiskt från Nya Zeeland.

Blekholmen ockuperas

Knappt hade tävlingsarrangörerna pustat ut efter en ännu lyckad tävling innan festfolket ockuperade Blekholmen. Medlemsweekenden den 13-14 augusti lockade uppskattningsvis 500 besökare, som kunde delta i tillfartsseglingen från NJK:s huvudhamn Björkholmen, beundra restaurerade båtar, lyssna till Arne Alligators musik och sång, studsa omkring i hoppslottet, delta i lotteriet, mingla i loungetältet eller äta lunch, middag och to m frukost på söndag morgon.

Under samma veckoslut ordnades Sveaborgs Stopet (Viaporin Tuoppi) av Suomenlinnan Pursiseura i samarbete med NJK.

Ett rekordantal träbåtar från NJK deltog i tävlingen, bland dem S/Y Regina som en gång tillhört NJK:s kommodor Henrik Ramsay och som nu ägs av tidigare ordföranden för Kungliga Svenska Segel Sällskapet KSSS, Jacob Wallenberg. På söndagen mottog NJK:s nuvarande kommodor Gunilla Antas båtparaden, under ackompanjemang av kanonskott. Den organiserade delen av det drygt dygnslånga programmet under jubileumsweekenden kunde därefter avslutas med en skärgårdslunch.

Två eskaderseglingar

Det digra tävlingsprogrammet till trots, hann klubben också ordna två större eskaderseglingar. Samarbetet med de nordiska kungliga segelföreningarna i Oslo, Köpenhamn, Göteborg och Stockholm tar sig uttryck på många olika sätt, och en tradition som uppskattas högt också på andra sidan Atlanten är North American Station-sammankomsterna.

På NAS-seglatserna är tävlingsmomentet

mindre viktigt, det är samvaron som är det viktiga. NJK:s skärgårdshamnar, tillsammans nio till antalet från Nagu i väst till Sibbo i öst, erbjuder utomordentliga möjligheter att njuta av det strålande finska sommarvädret.

Nordiskt samarbete

Ansvar för ordnandet av den andra internationella eskaderseglingen, Vikingaträffen, föll av naturliga skäl i år på NJK. Deltagarna kom från de nordiska kungliga vänklubbarna. På samma sätt som NAS-eskadern, avslutades även denna seglats på Blekholmen, som aldrig tycks upphöra att tjusa även den mest erfarna seglaren eller resenären med sin sekelgamla charm.

En annan form av nordiskt samarbete är Vänskapsseglingarna, där deltagarna är meriterade tävlingsseglare eller tidigare klubbaktiva. På NJK ingår dessa i gruppen Gubbsegelarna, vars antal är begränsat. Vänskapsseglingarna avslutades som sig bör med kräftmiddag på Blekholmen.

När endast några evenemang återstår, bli a ett för våra yngsta medlemmar, kan man konstatera att programutbudet har varit mycket täckande. Som också Handelsgillet medlemmar har i färskt minne, kan ett hundra femtioårigt liv firas endast en gång och då bör det göras ordentligt.

Text och foto: John Bergman

Klubbchef, Nyländska Jaktklubben rf

Fotnot

Segelföreningen i Björneborg inlämnade sina stadgar för godkännande till Kejsaren år 1856, men fick sina stadgar godkända först år 1867.

Den sociala sidan är minst lika viktig som seglingen i NJK:s verksamhet.

Lojal friidrottspublik enastående resurs

Kris är ett ord som figurerat flitigt i den offentliga debatten denna höst. Det är inte bara ekonomin som avses. För många är Finlands bleka insats i VM i friidrott i sydkoreanska Daegu minst lika oroväckande.

Världen, och därmed också idrottsvärlden, ser i dag helt annorlunda ut än när Hannes Kolehmainen för 100 år sedan sades ha löpt in Finland på världskartan. Kenya vann i Daegu under ett halvt dygn lika många medaljer som Norden sammanlagt i de tre senaste VM-tävlingarna. Av 202 deltagande nationer fick 40 medalj och ytterligare 27 nådde placeringar bland de åtta främsta. Finland tillhörde inte dessa nationer.

Europas förenta stater, EU, klarade med knapp marginal medaljmatchen mot USA, 27–25, men förlorade mot Afrika som tog 30 medaljer. EU fick alltså i medeltal bara en medalj per medlemsnation. Det är inte bara Norden som sacker efter.

Hemma EM ny chans?

Europamästerskapen år 2012 arrangeras i Helsingfors och det har antytts att EM är rätt omgivning för Finlands friidrottare. På basis av VM kan i alla fall inga medaljer utlovas. Det kan vara så att sprinterlöparen Jonathan Åstrand från Närpes är Finlands medaljhopp, speciellt om en del av de utländska stjärnorna struntar i EM och koncentrerar sig på OS i London.

Lång process

Finlands förvandling från jätte till dvärg har ingalunda skett plötsligt utan under decennier. Medalj- och poänglösheten i Daegu var ändå ett obarmhärtigt och odiskutabelt avslöjande.

Nu krävs förändringar. Få vill köpa den enkla förklaringen, att Finland är ett litet land med ett litet lands begränsningar.

Det är bevisligen möjligt för Finland att

Hannes Kolehmainen löpte Finland in på världskartan i OS 1912 i Stockholm Här vinner han 5 000 meter före fransmannen Jen Bouin. Ännu 30 meter före målet var han några steg bakom fransmannen.

nå framgång i ishockey och innebandy, sporter som tillhör de små internationellt. Finland har haft, och kan också i framtiden få, eminenta förmågor i spjutkastning som är en av de minsta grenarna med den gemensamma rubriken friidrott. Däremot får Finland aldrig mer ett friidrottslandslag av samma kaliber som på 1930-talet och i början av 1970-talet.

Lagsporter tar över?

Nästan parallellt med motgångarnas friidrotts-VM nådde finländska lag förhållandevis bra resultat i diverse matcher i världens tre största sporter, det vill säga fotboll, basket och volleyboll. Detta summerat till årets VM-titlar i ishockey och

innebandy anses bevisa att friidrottsnationen från i går blir ett lagsportens land i framtiden.

Intresset består

Finland är resultatmässigt litet i internationell friidrott, men få, kanske inga, länder skulle ta risken att arrangera EM en månad före OS och ändå kunna räkna med tillräckliga publiksiffror. Finland är fortfarande en stor friidrottsnation då allmänhetens intresse är måttstocken.

En överväldigande majoritet av världens nationer rankar lagsport högre än individuell idrott.

I Finland däremot kan bara ishockey mäta sig med till exempel backhoppning

och spjutkastning när det gäller publikintresset (televisionens tittarsiffror).

Publikframgång trots allt

– En konstig situation, säger Johan Åström, under fyra decennier friidrotts tränare i IFK Helsingfors. Det sägs att friidrotten är i botten, men en vecka efter VM var landskampen Finland–Sverige en publikframgång. (Antalet TV-tittare var 779 000 på fredagen och 731 000 på lördagen. De två landskampsdagarna hade en sammanlagd läktarpublik på över 50 000 åskådare.)

– Samma positiva tendens märktes i FM och Elittävlingarna, konstaterar Åström. Resultatnivån har sjunkit men det tycks inte ha så stor betydelse för publiken. VM var en katastrof, men det är hoppningivande att intresset inte tycks ha försvunnit någonsans.

Hård konkurrens

Finlands friidrottsförbund (SUL) har i VM:s efterdyningar beskyllts för att ha glömt själva grunden, nämligen föreningsarbetet. Föreningarna mår dåligt.

– Det stämmer inte in på alla. Vi har i IFK upplevt en exceptionellt aktiv period, delvis beroende på att inre stridigheter inom Viipurin urheilijat gjorde att vi fick många nya medlemmar, säger Åström. Svenska Finlands idrottsförbund (SFI) har en stark verksamhet och SFI-klubbarna mår antagligen bättre än klubbarna i genomsnitt.

Riksförbundet kunde troligen göra mycket mer än nu när det gäller tränarutbildning och tävlingsverksamhet. Ekonomin är självfallet ett problem både

Idag är det våra sprintrar som främst visat sina framfötter. Jonathan Åstrand är vårt största EM medaljhopp i nästa år, på sin specialsträcka 200 m.

för förbund och föreningar.

Omfördelning av resurser

– Pengarna räcker inte till allt och borde kanske användas annorlunda än nu. Tidigare stöddes klubbarna ekonomiskt av förbund och distrikt, nu skall de klara sig själva. Trenden är att de avlönades antal stiger och det leder till att de nu låga träningsavgifterna för juniorer måste höjas. Återstår att se hur föräldrarna reagerar, funderar Åström.

Ett ofrånkomligt faktum är att antalet friidrottstävlingar i Finland sjunkit och att antalet deltagare i de få tävlingar som arrangeras likaså sjunkit radikalt. Av äldre juniorer fortsätter bara de bästa och bredden saknas.

I konkurrens med lagsporter och data-

spel lockar friidrott inte längre tillräckligt med begåvade juniorer. De som finns blir sällan toppidrottare av internationell klass. Det gäller förstås också inom alla andra idrottsgrenar.

Toppidrottens utvecklingsgrupp, finansierad av undervisningsministeriet, har som uppgift att lista det rådande systemets brister och föreslå hur de skall avhjälpas. Förväntningarna på fältet är inte stora men det finns de som optimistiskt tror att detta kan vara början till någonting nytt och bättre inom finländsk elitidrott. Sämre än i Daegu kan det ju inte bli.

Text: Göran Wallén

Foto: Lehtikuva

**Internationell redovisning
Oy Visma Services Infocon Ab
Borgmästarebrinken 8, 00160 Helsingfors, Tel. 228 611**

Facebook är en nattklubb och en motorsåg

De sociala medierna är en arena för narcissism, men kan också användas för hård business. Reidar Wasenius redogjorde inför en fullsatt sal den 22 september varför sociala medier är företagarens bästa vän.

Tack vare att jag är aktiv på Facebook, LinkedIn och Twitter får jag tillräckligt många telefonsamtal för att kunna försörja mig som företagare, konstaterade Reidar Wasenius i sitt anförande på Gillet.

Utvecklingen har varit rasande snabb inom hemelektroniken under de senaste tio åren, men inte nära på lika snabb som på mjukvarusidan. Det handlar framför allt om programvara som inte installeras på datorn, utan program som hanteras och används via internet. Den information som användaren matar in i programmet lagras inte på den egna datorns hårddisk, utan på en server som upprätthålls av det företag som erbjuder programmet i fråga.

I den här typen av programvara uppdateras programmen oftast automatiskt, utan att användaren behöver köpa och installera en ny version på sin dator. Många av de här tjänsterna är också gratis att ta i bruk. Det betyder att till exempel en företagare har en bred palett av olika program och tjänster som han eller hon kan ta i bruk utan att betala en enda euro.

Facebook ej gratis

För ett företag är det ändå ingalunda gratis att använda tjänster och program som är avgiftsfria på nätet. Kostnaden ligger i att det krävs en tidsmässig insats av personalen för att använda och upprätthålla till exempel en Facebook-sida för företagets kunder, säger Reidar Wasenius som är konsult inom sociala medier. Han driver företaget Briim som hjälper klientföretagens anställda att fungera effektivare med hjälp av digitala verktyg och hjärntränning.

Budget på noll euro.

Själv har Wasenius en marknadsföringsbudget på 0 euro, men han har lagt ner tusentals timmar i arbetstid på att bygga upp sin närvaro i de sociala medierna. Facebook och övriga sociala medier be-

traktas oftast som någonting mindre seriöst som inte tillför någon direkt nytta. Men Wasenius betonar att även Facebook kan handla om hård business – om man så vill.

Den attityden präglar även Reidar Wasenius sätt att använda sociala medier. Som företagare är hans framgång beroende av att tillräckligt många personer är medvetna om vilka tjänster han erbjuder, och vad han kan tillföra. Wasenius har för tillfället cirka 3000 vänner på Facebook, och räknar med att antalet stiger till 5000 inom några år. Facebook är för honom en plattform som han kan använda för att nå ut med information till ett stort antal människor och även för att få information om andra.

Synlighet ger arbete

Tack vare att jag är aktiv på Facebook, LinkedIn och Twitter får jag tillräckligt många telefonsamtal för att kunna försörja mig som företagare, säger han och tillägger att det är jätteviktigt för honom som företagare att ett tillräckligt stort antal människor vet vem han är.

Sannolikheten är större att någon råkar komma ihåg mig när de till exempel behöver någon som kan tala om sociala medier eller hjärntränning.”

För en försäljare ger de sociala medierna tillgång till information som tidigare generationers försäljare enbart kunna drömma om. En försäljare kan åtminstone i vissa fall få tillgång till personlig information om motparten inför ett möte, om personen i fråga aktivt delar med sig av sitt liv på olika sociala media. Det finns ett starkt element av narcissism i sociala medier, och framför allt Facebooks popularitet bygger på människors vilja att berätta om sig själv.

Sex sett att se på Facebook.

För att kunna beskriva vad Facebook går ut på belyser Reidar Wasenius Facebook från sex olika synvinklar: supertelefon, magisk spegel, marknadsplats, nattklubb, motorsåg och mormors hemby.

Facebook är en supertelefon eftersom vänner och bekanta finns samlade där och de dessutom spontant berättar om sig själva. Facebook är som en magisk spegel då man kan få information om var

ens kontakter befinner sig, vad de håller på med och ofta också hur de känner sig. Facebook fungerar som en marknadsplats för tid och uppmärksamhet.

Användaren följer samma mönster som på internet eller då man lyssnar på radio om den information som levereras inte är intressant byter man kanal eller bläddrar fram till en annan sida. På Facebook följer man endast de personer man själv vill följa.

Växelverkan ger byteshandel

Wasenius betonar att all växelverkan människor emellan är som byteshandel – den består av transaktioner. Man betalar ständigt vad man tycker att andra är värda genom att utbyta belöningar och bestraffningar.

Dessa element har blivit mera synliga än någonsin på Facebook. Man kan belöna sina vänner på Facebook genom att trycka på Gilla för kommentarer som de har skrivit eller själv kommentera vännernas kommentarer. Straff kan delas ut i form av avvisningar, genom att inte godkänna en vänförfrågan. Det finns också ett element av bestraffning då man låter bli att kommentera någonting som någon annan skrivit, ungefär som att bemöta det som någon säger med enbart tystnad.

Facebook har i dag över 750 miljoner användare globalt, och är det fenomen som har vuxit snabbast i världshistorien. En förklaring ligger i att Facebook har rollen som nattklubb. Facebook svarar på människors behov att se och bli sedda.

Riskerna med Facebook.

Det finns risker med att exponera sig på nätet och Reidar Wasenius jämför därför Facebook med en motorsåg som man måste hålla i med båda händerna. Det är ett mycket kraftfullt och ljudligt verktyg som kräver tid och energi att hantera.

En privatperson kan få problem om han eller hon avslöjar för mycket om egna eller andras privata angelägenheter. Men även företag som öppnar en kanal för sina kunder på de sociala medierna måste förstå spelets regler. Ordet är fritt på offentliga platser och ett företag kan därför inte radera kritiska kommentarer eftersom det sannolikt leder till protester

från ett stort antal kunder. Företagen måste bemöta kritiken sakligt och med en tillräcklig ödmjukhet.

Kommunikationsmiljö

Med mormors hemby avser Wasenius en miljö där människor kommunicerar med varandra direkt. De sociala medierna har lett till att människor talar med varandra mera än tidigare, efter en lång period där masskommunikationen varit dominerande och där information har spritts via centralt kontrollerade medier som tv, radio och tidningar.

Tidigare spreds information via bud eller från mun till mun. Nu spreds information blixtnabbt över nätet, men principen är identiskt med hur information förmedlades före masskommunikationens tidevarv.

Reidar Wasenius levererar även några varningens ord. Han varnar för att godkänna och aktivera olika typer av applikationer och tjänster på nätet som begär tillgång till användarens uppgifter och kontakter i Facebook. Många har en stor mängd privat information och många kontakter i sin Facebook-profil. Det är skäl att vara försiktig med till vem man ger tillgång till den informationen.

Text: Patrik Lindfors

Foto: Rurik Lindqvist

Info ruta

Klubbmärke i pins 5 euro
Tygklubbmärke 5 euro
Slips 21 euro
Snapsvisbok 5 euro

Kan köpas från kansliet eller vid gilleaftnarna torsdagskvällar, kontakta klubbhövdingarna.

Kansliet är öppet vardagar kl. 09-16, säkrast mellan kl. 9-14 då Annika är på plats.

Intäkterna går oavkortat till Brödrafonden.

Champagne – dryckernas adel

I Finland var det tidigare traditionellt att bjuda på champagne bara vid nyår, valborg och studentfesten. Men tiderna har förändrats. Champagne eller andra skumviner används i dag som aperitif och som sällskapsdryck, men också till mat.

Champagne har fått sitt namn från Latinets Campania, som betyder land eller fält med kullar. I distriktet har det odlats vindruvor sedan urminnes tider, men det var bara vanliga röda stillviner på druvan Pinot Noir.

Området ligger längs rutten från syd-eruopa till bl.a. Flandern och Storbritannien. Handelsmän som passerade köpte viner och sålde dem vidare. Ibland var det så pass kallt på senhösten och vintern att jäsningen avstannade. När vinet sedan kom till konsumenten och in i värmen fick vinet luft då flaskan öppnades, och detta ledde till att vinet började bubbla av fortsatt jäsning.

Detta kom till vinmakarnas kännedom och munken Dom Pérignon (1637-1715) började experimentera med att få till stånd ett bubblande vin. Han var ansvarig för vintillverkningen i klostret i Hautvillers i Champagne. Kring år 1668 kom han på att man kan låta vinet jäsa färdigt och sedan tillsätta jäst och socker samt försluta flaskan. Då sker en andra jäsning inne i flaskan. I avsaknad av metallbygeln som ju är ett senare påfund gjorde han en säkring av snören som lindades runt korken. En del av druvorna odlade han själv, men han köpte också vin av granarna och sålde dem med skum till mer än dubbla priset.

Andra jäsningen ger fällning

Men när det sker en andra jäsning inne i flaskan bildas det mycket fällning, vilket ju är oönskat. Den biten klarade han inte av att lösa, utan det gjorde Madame Veuve Clicquot Ponsardin långt senare. Hon låg vaken en natt och funderade på

Pinot Noir vindruvor som användes vid framställningen av champagnen Dom Pérignon. Här invid en flaska från årgång 1992.

problemet. Mitt i natten väckte hon vinmakaren och träsnidaren. Hon bad dem bära ner ett bord till källaren och sade till träsnidaren att borra hål i bordet. De fick sina misstankar besannade, gumman hade blivit galen.

– Nu skall jag röja min hemlighet, sade hon. Lagg flaskorna upp och ned så fällningen kommer i halsen. När fällningen samlats i flaskhalsen korkar ni upp flaskorna och låter fällningen försiktigt rinna ut och sedan sätter ni kvickt på korken och säkrar flaskan.

Nu uppstod ett nytt problem. Det var inte längre 0,75 liter i flaskan då en del av vinet följt med fällningen. Detta problem

löstes senare med modernare metoder.

Tre druvsorter

I dag odlas det tre olika druvsorter i Champagnedistriktet, den gröna Chardonnaydruvan och de blå Pinot Noir och Pinot Meunier. Om Champagnen enbart är gjord på Chardonnay, kallas den "Blanc de Blancs" och är den enbart gjord på Pinot Noir kallas den "Blanc de Noir". Pinot Meunier används inte annat än som utfyllnad, sällan i årgångschampagner. Den druvan har en tendens att oxidera och vinet håller inte lika länge. Det vanligaste är en blandning av alla tre druvsorter.

De flesta vinmakare har flera vingårdar och vinerna på de olika druvarna från de olika vingårdarna jäses skilt. Därefter görs en assemblage dvs en blandning där proportionerna varierar och reservvin från tidigare årgångar blandas med för att ge en smak som är lika från år till år. Årgångschampagnerna måste dock bestå av druvor från samma årgång. De blir ofta bättre av några års lagring då de får ligga i ett mörkt och svlat (dock inte kylskåpskallt) utrymme. Roséchampagner får sin färg genom en tillsats av ett rött vin som kallas Bouzy. Vanliga roséviner färgas av druvskalen som ligger med i början av jäsningen.

Hydraulisk press

Druvorna pressas antingen med en hydraulisk press eller en pneumatisk, som består av en rostfri trumma med små hål i. Inne i trumman finns en stor, lång gummiballong och en kompressor som blåser upp ballongen som expanderar och skonsamt pressar druvorna.

Speciellt beträffande blå druvor är det viktigt för att vinet inte skall få färg. Efter det renas musten t.ex. med en trumma som har små hål och ett lager med kieselgur (en slags jordart) utanpå. Luften i trumman sugas ut så det blir undertryck och trumman inuti roterar i ett kar med must som sugas in genom filtret och pumpas vidare till jäsningskärlen.

Det går också att filtrera musten på andra sätt bl.a. med cellulosafilter eller finmaskiga filter. Sedan jäses musten helt torr.

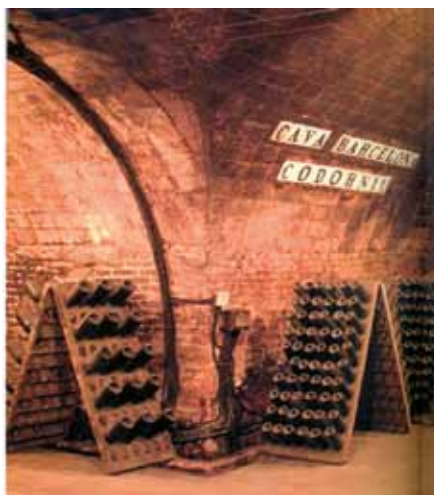
Efter det tappas vinet i de flaskor konsumenten småningom skall få. Det tillsätts lite jäst och socker och flaskorna får en kronkork (som ölflaskorna har). Sedan förs flaskorna ner i källaren där de lagras liggande.

Jästet börjar äta upp sockret och det bildas lite värme av jäsningen, vilket den kalla källaren motarbetar. Det bildas också aningen mera alkohol (ca 0,5%) men också koldioxid, som ej kommer ut och detta leder till att trycket i flaskan går upp till sex atmosfärstryck. Ofta lagras flaskorna minst ett år. Bättre årgångschampagner ligger i källaren i många år. Men det kommer också fällning i flaskan från jäsningen.

Pupitre för jästfällning

För att man skall bli av med jästfällningen läggs flaskorna i s k pupitres. En pupitre är en träställning som består av två breda sidor som står på golvet, och som bildar ett upp och nedvänt V.

I ställningens sidor finns det massor med hål för flaskhalsarna. Flaskorna placeras i hålen i horisontalt läge. Med några dagars mellanrum tas flaskorna ut ur hålen, skakas och vrids en aning så att fällningen inte fastnar inne i flaskans insida. Samtidigt ökas lutningen lite.

Pupitres – ställningar för jäsning.

Så småningom kommer flaskan att stå upp och ned i ställningen och fällningen är samlad i flaskhalsen. Flaskorna läggs sedan i detta upp och ned läge i ett vattenbad som är minus 20 grader men innehåller en så stark lösning att det inte fryser. Så småningom fryser dock innehållet i flaskhalsen till is.

Då dras kronkorken bort och av trycket i flaskan skjuts proppen med fällningen ut. Vinet är nu helt torrt, och för att kompensera förlusten av vin som följt med fällningen tillsätts en s.k. dosage, ett stillvin.

I detta skede sötas champagnen till önskad nivå. Sedan gäller det att snabbt få på en kork och en stålbygel runt korken. Drycken är färdig. Trycket har minskat till fem atmosfärstryck. Det återstår bara att limma etiketterna och packa flaskorna i lådor.

Sockerhalten avgör

Det finns allt från ultratorra (non-dosage

eller non-dosé utan tillsatt sötma) till söta champagner. Extra Brut har maximum 5 gram socker, Brut max. 15 gram, Extra dry eller Sec 12-20 gram, Sec 17-35 gram, Demi-Sec 33-50 gram och Doux över 50 gram socker per liter. Det mäts alltid per liter då det finns olika flaskstorlekar.

När dricker man champagne? Coco Chanel drack det vid två tillfällen. När hon var törstig och när hon inte var törstig. Här i Finland var det traditionellt bara vid nyår, valborg och studentfesten, men det har förändrats och nu används champagne eller andra skumviner som aperitif och som sällskapsdryck, men också till mat.

Konsumtionen har ökat mycket men priserna på champagnerna har inte rusat i höjden som t.ex. de bättre Bordeauxrödvinerna. Tvärtom, det har kommit ut fördelaktiga alternativ på marknaden.

Ett fördelaktigt och bra alternativ är en spansk Cava, tidigare kallad Xampany, som är gjord som en champagne, men som inte längre får heta så.

Ett annat fynd på marknaden är 541407 Louis Massing Brut Reserve med 10 gram socker. Pris 23,90.

Fyrtiofem alternativ

När man betänker allt arbete bakom tillverkningen (som beskrivits ovan) är det ofattbart att Château Hunt-Brion, ett rödvin från Bordeaux, nyligen fanns till salu för 442 euro. Dyrt i jämförelse med champagne för 23,90 euro.

Det finns över 45 alternativ bland champagnerna. Till skaldjur och som aperitif i allmänhet är en Brut med 7-10 gram socker ett bra val. Den passar också till laxfiskar, medan magrare fiskar gärna kan få sällskap av ett lite torrare alternativ.

Till efterrätten passar sådana som har 40-45 gram socker. Ett lämpligt rose alternativ till jordgubbar är en spansk Cava, 528017 Castellblanch Rosado Semi Seco Carat. Den innehåller 40 gram socker. Priset är 8,55 euro. Champagnerna (drycker från champagnedistriktet) varierar prismässigt mellan 19,89 och 143 euro.

Text: Aarno Magnusson

Foto: Lehtikuva

Gilleaktuellt

BÖRSGILLET

Börsgillet höll sitt första höstmöte på Handelsgillet tisdagen den 12 september med tema :

Hur Slå index.

Värdar var styrelseordf Anders Svartbäck och portföljförvaltare Markus Larsson från fondbolaget Fondita.

Bolaget har för närvarande 850 kunder och förvaltar ett kapital om cirka 400 milj euro.

Verksamheten består av placering i börsaktier, "stockpicking", i första hand inom den nordiska marknaden.

BRÖDRAFONDEN

Stiftelsens ändamål är att understöda i ekonomiskt trångmål varande gamla eller sjuka samt utdela stipendier till högskolestuderanden bosatta i Helsingfors eller dess omnejd, dock främst nuvarande medlemmar av Handelsgillet i Helsingfors rf, ävensom då så finnes nödigt, änkor och barn till dessa och skall ändamålet förverkligas genom utdelande av understödsbidrag.

Stipendier

Utdelas på personlig, kort fritt formulerad anhållan som innehåller ändamål för stipendiet, kostnader och intäkter, sökandens ekonomiska ställning, samt CV omfattande kontakt- och personuppgifter. Postadress se nedan.

Under senare tid har verksamheten utvidgats till övriga Europa. Fonderna som enbart består av aktier är sex till antalet och koncentrerar sej huvudsakligen på mindre samt medelstora börsbolag.

Bolagets fonder uppvisade en utveckling som visade sej vara klart bättre en borsindex för motsvarande period dvs från bolagets grundande år 1997.

Hela 29 medlemmar deltog . Bör omnämns att Börsgilletts 108: de medlem presenterades vid mötet !

Jalle Waltonen

Ekonomiska bidrag

Utdelas på personlig, kort fritt formulerad anhållan omfattande ändamål, kostnader, ekonomisk ställning, kontakt- samt personuppgifter. Även en gillebroder kan anhålla om bidrag för en annan gillebroder i nöd.

Anhållan sändes till Brödrafonden c/o Handelsgillet, Kaserngatan 23 A 12, 00130.

Under år 2011 har Brödrafonden reserverat omkring 4 000 euro för utdelning av bidrag.

Gillebroder, när du firar din bemarkelsedag och undanber dig gåvor, be dem som vill uppvakta dig göra en inbetalning till Brödrafonden - konto Nordea 240120 - 38551. Be dem skriva ditt namn som meddelande.

HANDELSGILLET GRATULERAR

Wallenius Sven-Folke
70 år 4 november

Fagerström Kim dipl.ekon.
60 år 10 november

Lindstedt Olav
80 år 15 november

Peldan Leif ing.
70 år 17 november

Engman Börje
70 år 17 november

Böök Markus ekon.mag.
50 år 23 november

Lemberg Fredrik dipl.ekon.
80 år 28 november

Lindström Folke VD
60 år 1 december

Björkman Ingmar DGH
80 år 2 december

Andersson Lars-Owe ing.
70 år 4 december

Westerlund Eric ing.
70 år 5 december

Åberg Ulf dipl.ekon.
70 år 13 december

Nylund Torbjörn styr.ordf.
70 år 19 december

Nordström Henrik ekonomieråd
85 år 26 december

Holm Björn stud.merk.
60 år 28 december

Nylund Clas-Åke, dipl.ekon.
85 år 31 december

Patentbyrå
SEPPOLAINE OY

PB 339, 00181 Helsingfors
tel. (09) 6859 560, fax (09) 6859 5610

www.seppolaine.fi

PENSIONÄRSBOENDE

med säkerhet, omvårdnad och under mottot livskvalitet.

Stiftelsen Fridhäll
Pohjolagatan 44, Helsingfors

Tag kontakt med Guy Catani
e-mail: guy.catani@netsonic.fi eller mobil: 0400-447 890

INBJUDAN

Tekniska Föreningen i Finland (TFiF) och Driftingenjörersförbundet i Finland (DIFF) har glädjen att inbjuda Handelsgilletts medlemmar till vår temakväll

Kärnkraftens säkerhet och framtid efter Fukushima

Plats: Restaurang Tekniskas Salar, Eriksgatan 2, Helsingfors

Tidpunkt: Tisdagen den 15.11.2011, klockan 17.30 – 20.30.

Den 11 mars 2011 stoppades kärnreaktorerna i kärnkraftverket Fukushima I till följd av en jordbävning som slog ut det allmänna elnätet. Ungefär en timme senare slogs kraftverkets dieselgeneratorer ut av den tsunami som följde av jordskalvet. De efterföljande katastrofala händelserna resulterade slutligen i partiella härdsmltor, omfattande radioaktiva utsläpp samt evakuering av befolkningen på området 20 km runt Fukushima. Olyckan klassades som en sju av den japanska strålsäkerhetsmyndigheten, och fick således samma klassning som olyckan i Tjernobyl 1986.

Tyskland har efter olyckan beslutat att landets kärnkraft ska avvecklas fram till 2022 och man har inom EU beslutat att kärnkraftverken ska stresstestas. Kärnkraftens säkerhet är under förstöringsglas och en avveckling av kärnkraften diskuteras i många länder. Trots detta byggs kärnkraften ut i flera länder, t.ex. i Finland och i Ryssland. Samtidigt väcker kärnkraftens möjliga avveckling på andra håll oro på elmarknaderna. Hur ska detta sluta?

Program:

17:30 – 18:30	Middag i Restaurang Tekniskas Salar
18:30 – 19:45	Föreläsningar
18:30 – 18:35	Inledning, Frank Hoverfelt (TFiF)
18:35 – 18:55	Händelserna i Fukushima, Riku Mattila (Stuk)
18:55 – 19:00	Den japanska organisationsstrukturens och mentalitetens inverkan på händelserna i Fukushima, Anders Diehl (TFiF)
19:00 – 19:15	Kärnkraftens säkerhetsskillnader i Finland och Ryssland förr och nu, Magnus von Bonsdorff
19:15 – 19:30	Framtidsscenarier - klarar vi oss utan kärnkraft?, Peter Lund (Aalto-universitetet)
19:30 – 19:45	De stora elkonsumenternas syn på kärnkraftens framtid och elmarknaderna, Päivi Aaltonen (Suomen Elfi Oy)
19:45 – 20:30	Diskussion

Temakvällen arrangeras i samarbete av Seniorutskottet, Avdelningen för energiteknik samt Avdelningen för teknisk fysik. Kvällen förväntas locka minst 50 deltagare. Det maximala deltagarantalet är 100. Anmälningar via e-post till kansli@tfif.fi före den 8.11.2011.

TJÄNST FÖR LIVET NÄR SORGEN GÄSTAR

- ett gratis informationspaket och en kostnadsberäkning
- boupptecknings- och gravstensservice

HELSINGFORS BEGRAVNINGSTJÄNST
Tölö: Mannerheimvägen 45, t. (09) 7002 481
Malm: Kyrkobylvägen 14, t. (09) 7002 4824

ESBO BEGRAVNINGSBYRÅ
Esbo centrum: Esboplatzen 7, t. (09) 7002 4828

Dejour, t. (09) 7002 481 www.hautaushuolto.net **MEMORIA**

Oy K-O Nyman Consulting Ab

VVS Planering och övervakning
Maiju Lassilavägen 2, 00400 Helsingfors
Tel. +358 9 587 1833

practicum

en skola - många möjligheter

Kontakta gärna oss vid Practicum om ni är intresserade av att ta emot studerande på IA (inläring i arbetet). Periodernas längd och antal varierar på de olika studielinjerna.

Practicum utbildar bland annat inom följande branscher och områden:

merkonom	receptionist
närvårdare	kosmetolog
bilmontör	ICT-montör
elmontör	medieassistent
datanom	restaurangkok
servitör	reservdelsförsäljare
frisör	automationsmontör
	visuell marknadsföring

Helsingforsenheten
Jan-Magnus Janssons plats 5
00550 Helsingfors

Borgåenheten
Ågatan 15
06100 Borgå

<http://www.practicum.fi>

CALDOMIX®

Renrums befuktningsteknologi och Nonair Micro-bubbel avskiljare

Delabie energisparande tryckknappkranar och duschar

Oy Caldomix Ab, Pb 118 (Nordvästpassagen 33) , 00200 Helsingfors
tel. 010 3975 100 fax (09) 679 944
www.caldomix.fi

Projektledning och övervakning
för byggnadsprojekt

Rapcon

Rapcon Oy
Pb 88
00521 Helsingfors
www.rapcon.fi

KOLSTER

IPR-tjänster för företagets
och produktens hela livscykel.

VÄLKOMMEN UNDER VÅRT SKYDD.

KONKRETA FÖRDELAR MED
IMMATERIELLA RÄTTIGHETER

www.kolster.fi

Gillebröderna hälsas!

Auktoriserad translator

Transpeter Ab
peter.sundholm@saunalahti.fi

Trädgårdsbutik

Trädgårdsbehov?
www.sofianlehto.com
Gillebroder Börje Fri
0400 690 381

Parkett

Parkett Ab G.Lytz
tel. 09-66 11 44

Advokatbyråer

Advokatbyrå Rehn & Aganimov Ab
www.rehnco.com
tel. 6689 650

Skrädderi

Oy Schütt Tailoring Ab
Gillebroder Christian Schütt
tel. 040-7016201
www.schutt.fi

Fasadrenoveringar

Liehunen Oy
www.liehunen.fi

Grundbyggnadsplanering

Pohjatekniikka Oy
www.pohjatekniikka.fi

Arkitekter

Arkitektbyrå Hormia Ab
www.hormia.pp.fi

Fastighetsförening

**Helsingfors svenska
fastighetsförening rf**

Vin- och spritagentur

Oy Lucander & Co Ab
www.lucander.fi

Inredningstextiler

Oy Lateco-Botim Ab
www.lateco.fi

Begravningsstjänster

Kyrksläotts Begravningsstjänst
Bo R. Lindström
kirkkonummen.hautauspalvelu@kolumbus.fi

Fotografering

Atelier Nyblin
www.nyblin.fi
09-666 933

Havets delikatesser

Frisch Haus Finland Oy
www.ayriaistukku.fi

Annonsering

bo.gerkman@tilinurkka.fi

S Ä L J E S

Mercedes-Benz E-200CDI diesel automat, (W211) reg. 18.09.2009
Svart sedan körd 40.300 km "JUNGE STERNE" - garanti till 12/2012.
Webasto, fast navigator, radar fram och bak, DVD magasin, dubbla orig.
alufälgar 225/55/16. **€ 36.900,-**

BMW 520 sedan diesel automat, (E60) grafitgrå reg. 18.03.2010.
körd 40.500 km, Xenon ljus, radar, mm. Dubbla orig. alufälgar 225/50/17. **€ 39.000,-**
Inga bilar i byte.

Närmare: gillebroder Sven Liljeström t. 040-5346676 eller sales@tinco-trade.fi